

El poeta i novel·lista Pere Rovira ha estat fa poc a Barcelona per presentar la seva novel·la JOSEP LOSADA

Q

Qui valori el plaer de la pàgina ben escrita que es dediqui sense pressa a la novel·la 'Les guerres del pare'

Narradors de memòria fèrtil

En literatura de ficció, no fa pas gaire hi havia dos terrenys que, almenys comercialment, era preferible evitar: tot el que fes olor de ruralia i la recreació del temps del franquisme. Devia ser pel complex de provincianisme que tant ens costa de superar o pel temor a caure en costumismes de baixa volada, vés a saber. Quedava més modern i cosmopolita jugar amb les trames urbanes, o recular a temps històrics aptes per als discursos. Deu ser perquè ara bufen aires de memòria històrica o perquè hem guanyat en llibertat creativa, però s'ha aixecat la veda i els narradors ja tomben la mirada cap a les seves primeres experiències del món. Ha calgut que s'acostin o depassin la seixantena perquè l'evocació fos pertinent, retratant el franquisme i trepitjant escenaris més rurals que urbans. L'any passat era Rafel Nadal qui estrenava memòries d'infància i joventut

amb *Quan érem feliços* (Destino) i qui sap si la bona premsa obtinguda haurà animat d'altres a dir la seva.

Realitat i màgia d'una època

Sigui com sigui, el març passat ens arribaven les vivències d'infància de Carme Riera, amb el celebrat *Temps d'innocència* (Edicions 62), una col·lecció d'estampes vívides de la Mallorca dels anys cinquanta, abans de l'eclosió turística, quan pervivien tantes formes de la vida popular i artesana, en una llarga postguerra dominada per l'Església i l'educació restrictiva. Que una autora amb tanta capacitat lingüística i poètica cedeixi la mirada narrativa a la nena que era, és una garantia d'assaborir tant l'antiga realitat com la màgia d'una època que provoca ràpides identificacions, gràcies a una prosa sensual, rica de referents i precisa.

I ara, al maig, tenim un altre llibre sobre els paradisos extingits, en aquest cas el de Vila-seca de Solcina a la postguerra, on va néixer el 1947 Pere Rovira, l'autor de *Les guerres del pare* (Proa). L'autor fa bé de defugir l'etiqueta de novel·la per a un text que té més de prosa exquisida i de crònica testimonial que d'història intrigant. Qui busqui accions trepidants o grans conflictes que s'abstingui, però qui valori el plaer de la pàgina ben escrita que s'hi dediqui sense pressa. Molt probablement hi trobarà retalls de la pròpia vida, amb aquella fascinació que ja ens va procurar *Cinema Paradiso*. Perquè el cafè Florida de Riba-seca no hi para gaire lluny, ni el goig de la llibertat en temps de misèria, quan la picaresca i la vitalitat podien més que les cotilles del règim. Si a més valorem l'admiració d'un fill cap al pare i l'afecte d'aquest per l'entorn familiar, segur que gaudirem del seu esperit positiu i de la defensa d'un estil de vida que no es valia de gaires artificis.

Ens hem de felicitar d'aquesta *nova moda*, perquè ens farà aprendre moltes més coses del que érem i qui sap si ens ajudarà a actualitzar valors i avantatges d'un temps que ja no tornarà mai més, però que podem incorporar al present amb una renovada intensitat; efecte que seria molt d'agrair. *

FEMINITATS ADA CASTELLS

Febleses properes

Proposo a un grup de lectors que lleixin *El cel és blau, la terra blanca*, d'Haromi Kawakami, una novel·la publicada a Quaderns Crema fa quatre anys. La majoria són gent gran i entenen molt bé la relació entre un professor vidu de 68 anys i la seva exalumna, de 38. És una relació d'amor i paciència, d'admiració i coneixement progressiu. Ens sobta que ell trobi maleducat que ella prengui iniciatives i ho atribuïm a

una altra cultura, fins que una de les lectores esclata en una evidència: "En la nostra joventut les relacions entre homes i dones també eren així de servils." Ens n'hem oblidat fins al punt que ara llegim aquesta relació desigual com si fos un exotisme japonès?

En canvi, *La dona a 1.000°*, de l'islandès Hallgrímur Helgason, que acaba de treure Edicions 62, és una dona tan forta que se m'ha fet llunyana, ben bé fabricada per ser un

llibre de l'estiu. Des del principi, el seu ressentiment en contra dels homes m'ha sonat antipàtic, massa evident, bàrbar.

Prefereixo mil vegades (sí, 1.000) la subtil remarca de les desigualtats de Kawakami que el maniqueisme artificialment feminista de Helgason, potser perquè aquí no fa ni dos dies que gastàvem aquesta actitud servil i, mal que ens pesi, estem més a prop del Japó que d'Islàndia. *